

عنوان مقاله:

فضیلت پیش گامی استاد کاتوزیان در نقد و تحلیل رای قضایی و رسالت اکنون

محل انتشار:

دوفصلنامه نقد و تحلیل آراء قضایی، دوره 1، شماره 2 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 5

نویسنده:

محمد درویش زاده - قاضی پیشین دیوان عالی کشور و رئیس پژوهشکده حقوق و قانون ایران

خلاصه مقاله:

«و هو بسبق حایز تفضیلا/ مستوجب ثنائی الجمیلا[1]» / ابن مالک[2] مقدمه: در این نوشتار ضمن اشاره به پیش گامی استاد کاتوزیان در پدیداری آثار علمی با محوریت «توجیه و نقد آراء قضایی» اشاره ای می شود به تفاوت معنایی میان دو مفهوم «فضل تقدم» با «تقدم فضل»، در ادامه «فضل تقدم» در این شیوه مختص استاد کاتوزیان اعلام و این سوال مطرح می شود که آیا فضیلت «برین بودن» یا «تقدم فضل» نیز همانند «فضل تقدم» در این زمینه همواره با استاد کاتوزیان خواهد بود؟ در پاسخ به این سوال سه دلیل یا شاهد آورده شده و نتیجه گرفته می شود که فضیلت «برین بودن» و «تقدم فضل» می تواند به نسلهای پس از استاد کاتوزیان اختصاص یابد و لذا «رسالت اکنون» برای جمعیت حقوقی ایران آن است که به منظور نیل به فضیلت «برین بودن» و کسب جایگاه «فضل تقدم» در نقد و تحلیل آراء قضایی بکوشند. ۱- مقایسه کاتوزیان و اکنونیان در ارتباط با نقد و تحلیل آراء قضایی: اکنون توجه علمی و پژوهشی به مقوله «رای قضایی» و «رویه قضایی» فراوان شده است. مواد قانون، آیین نامه ها و شیوه نامه های اجرایی و عملی، زمینه انجام نقد و تحلیل آراء قضایی را تسهیل و ترویج کرده اند. همچنین کتابها و نشریات متعددی در ارتباط با نقد و تحلیل آراء قضایی به تحریر در آمده است هرچند مخالفتها و نگرشهای انقباضی نیز گاه در این زمینه وجود دارد، اما کاروان تحلیل و نقد آراء قضایی، با شتاب به پیش می رود و گزارشی از مشاهده شایست و ناشایست در آراء قضایی به جای می گذارد، تا در دل تاریخ علمی این سرزمین ماندگار شود. در زمانی که استاد کاتوزیان، دامن همت به کمر زد و پدیدآوری آثاری را در ارتباط با نقد و تحلیل آراء قضایی و سامان دهی و توجیه رویه قضایی دنبال کرد، نه ظرفیتهای قانونی مساعد و حمایت کننده ای وجود داشت و نه نمونه ها و مصادیقی در این زمینه پدید آمده بود. ۲- فضل تقدم استاد کاتوزیان و شناور بودن تقدم و فضل در نقد و تحلیل آراء قضایی: بنابر آن چه گذشت فضل تقدم یا فضیلت پیش گامی در پیدایی این مسیر؛ یقینا با ایشان است و کسی را در این فضیلت هم پای او نمی شناسیم. اما آیا تقدم فضل و «فضیلت برین بودن» هم با ایشان بوده و خواهد بود؟ آیا پدیداری آثار حقوقی و توسعه ادبیات حقوقی با محوریت نقد و تحلیل آراء قضایی به عمق اندیشه ورزی ایشان خواهد رسید و از آن هم فزونتتر خواهد رفت؟ سه دلیل برای پاسخ مثبت به این سوال دارم. اولین دلیل؛ خاطر ای است که در محضر ایشان در سالهای پایانی عمر شریفشان داشتیم. روزی که به اتفاق بعضی از دوستان و همکاران به منزلشان مشرف شده بودم، ضمن صحبت در مباحث مختلف، ایشان از پدیداری شاگردان و نسل جدیدی از دانشیان حقوق این سرزمین اظهار خشنودی کردند و امید خودشان را به شاگردان و پژوهشگران جوان عرصه حقوق، با مسرت ابراز داشتند و فرمودند که: «یقینا نسل بعدی حقوق مسیری بهتر پیش رو دارند و افرادی توان مندتر از من خواهند بود. به آنان بیش از خودم امیدوارم. زیرا؛ در زمان ما، شرایط به گونه ای بود که ما مجبور بودیم در حاشیه کتابهای چاپ سنگی به سختی و با صعوبت محتوا را پیدا کنیم» [۳] سپس با ل ...

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1599373>

